

TURBULENTIE

COLOFON / COLOPHON

Dit is een uitgave van OMSTAND, space for contemporary art, Arnhem. Bij elke tentoonstelling verschijnt een magazine. Deze editie hoort bij de tentoonstelling TURBULENTIE, van 30 sept. t/m 12 nov. 2023

This is a publication of OMSTAND, space for contemporary art, Arnhem. A magazine is published to go with each exhibition. This edition accompanies the exhibition TURBULENTIE, from Sept. 30 to Nov. 12, 2023

CONCEPTONTWIKKELING /
CONCEPT DEVELOPMENT

Lieven Hendriks, Fenne Saedt
en Rob Groot Zevert

CURATOR

Jop Vissers Vorstenbosch

DEELNEMENDE KUNSTENAARS /
PARTICIPATING ARTISTS

Ruta Butkute
Roos van Haaften
Rob Bouwman
Philip Vermeulen
Oscar Peters
Nazif Lopulissa
Marjolein Witte
Koen Doodeman
Jop Vissers Vorstenbosch
Johannes Langkamp

TEKSTBIJDRAGEN /
TEXT CONTRIBUTIONS

Rob Groot Zevert
Fenne Saedt

GRAFISCH ONTWERP /
GRAPHIC DESIGN

studio Corine van der Wal

DRUKWERK / PRINTING

Printis, Arnhem

PRODUCTIE / PRODUCTION

Rob Groot Zevert
Ivo Rodrigues
Elejan van der Velde
Coen Wermers

SPECIALE DANK AAN /
SPECIAL THANKS TO

Django van Ardenne
Collectie DE.GROEN

Voor vragen of contact, mail
naar: info@omstand.nl

For questions or contact,
mail to: info@omstand.nl

© 2023 Omstand, Arnhem

omstand

provincie
GELDERLAND

GEMEENTE
Arnhem

M
mondriaan
fonds

ROB BOUWMAN
PHILIP VERMEULEN
ROOS VAN HAAFTEN
RUTA BUTKUTE
OSCAR PETERS
NAZIF LOPULISSA
KOEN DOODEMAN
JOP VISSERS VORSTENBOSCH
MARBULEIN WITTE
MARJOLEIN WITTE
JOHANNES LANGKAMP

INTRODUCTIE

TURBULENTIE

Turbulentie is een groepstentoonstelling met werk van kunstenaars die de grenzen van de schilderkunst oprekken door gebruik te maken van nieuwe media, beeldhouwkunst en installatietechnieken. Kunstwerken gemaakt met een ander medium dan verf, zoals bijvoorbeeld binnenvallend licht door glas, plastic en andere materialen, machines, apparatuur of door gebruik te maken van beweging. We maken dit programma samen met beeldend kunstenaar en curator Jop Vissers Vorstenbosch. Vissers Vorstenbosch is al lange tijd gefascineerd door het gebouw en de architectuur van OMSTAND. Dit resulteerde in gesprekken met OMSTAND en uiteindelijk in een uitnodiging van OMSTAND aan Vissers Vorstenbosch om een tentoonstellingsvoorstel te ontwikkelen. Materie speelt een belangrijke rol in het werk van Vissers Vorstenbosch. De inspiratiebron voor zijn eigen kunstpraktijk is de gebouwde omgeving en ook in zijn eigen werk hoeven geschilderde lagen niet perse uit verf te bestaan. Samen met OMSTAND ging Jop in deze groepstentoonstelling op zoek naar kunstenaars die werk maken vanuit ditzelfde principe. De hoge smalle ruimtes bij OMSTAND spelen hierbij een bepalende rol, vooral voor de afstand die je (juist niet) kunt nemen. Constructie, fabricage en huid zijn dan onmogelijk te missen. Vissers Vorstenbosch wil met deze tentoonstelling de rekbaarheid van de hedendaagse schilderkunst zichtbaar maken en daarmee ontstaat misschien wel een echte trend.

TURBULENTIE

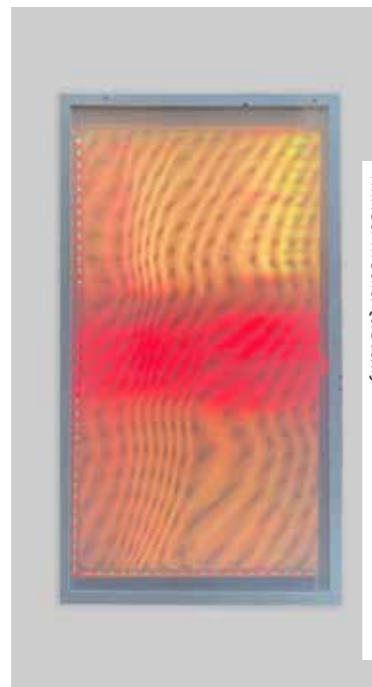
Turbulentie is a group exhibition featuring the work of artists who stretch the boundaries of painting using mediums as new media, sculpture and installation techniques. Works of art created with a medium other than paint, like or example incoming light through glass, plastics and other materials, machines, equipment or by using movement. We are making this program together with visual artist and curator Jop Vissers Vorstenbosch. Vissers Vorstenbosch has long been fascinated by the building and architecture of OMSTAND. This resulted in conversations with OMSTAND and eventually in an invitation from OMSTAND to Vissers Vorstenbosch to develop an exhibition proposal. Matter plays an important role in the work of Vissers Vorstenbosch. The source of inspiration for his own art practice is the built environment and even in his own work, painted layers do not necessarily have to consist paint. Together with OMSTAND, Jop used this group exhibition to look for artists who make work based on this same principle. The high narrow spaces at OMSTAND play a defining role in this process, especially for the distance you can (precisely not) take. Construction, fabrication and skin are then impossible to miss. With this exhibition, Vissers Vorstenbosch aims to make the elasticity of contemporary painting visible and consequently a real trend is perhaps emerging.

SCHILDERIJEN ZONDER VERF
 FENNE SAEDT IN GESPREK MET
 JOP VISSERS VORSTENBOSCH

Fenne Saedt: Voor de tentoonstelling TURBULENTIE bracht je tien kunstenaars samen die de rekbaarheid van de schilderkunst bevragen. Hoe kijk je zelf naar de term 'schilderkunst'? Wanneer is iets schilderkunstig?

Jop Vissers Vorstenbosch: 'De handelingswijze die het kunstenaarschap van deze tien kunstenaars bindt komt voort uit een schilders gedachte, zonder dat ze per definitie schilderijen maken. Als het gaat om schilderkunst kijk ik eigenlijk niet meer naar het eindresultaat, maar meer naar een beginstadium. Want zoals je kan boetseren met klei, of kan hakken in steen, zo kan je ook vanuit een schilderkunstig principe denken: je zet twee lagen verf over elkaar heen, of twee lagen materiaal over elkaar heen. Ik zie dat principe meer als een soort van constructivistisch element. Soms is de constructie van een werk zo bepalend dat het de vorm wordt.'

Zo vind je in TURBULENTIE ook werk van kunstenaars die een bepaalde constructie hebben gemaakt vanuit een handeling, wat uiteindelijk het beeld wordt. Die werken zou je kunnen zien als schilderij, omdat ze gemaakt worden vanuit dat schilderij principe. En ja, dat is natuurlijk superbreed. Zo toont Philip Vermeulen een lichtkunstwerk waar geen verf aan te pas komt. Het is wel een plat vlak waar je naar kijkt, een tweedimensionaal kader waarin een optische illusie zit. De manier waarop je ernaar kan kijken is hetzelfde als hoe je naar een schilderij kan kijken. Daarentegen zou je kunnen zeggen dat het werk van Rob Bouwman het meest in de buurt komt van een klassiek schilderij. Maar zijn gereedschap is totaal geen schildergereedschap. Hij schildert met grote rubberen flappen, compleet losgezongen van de kwast.'

Philip Vermeulen, Colour Field Noiré, 2023, mixed media (detail)

Je bent in 2011 afgestudeerd met meer traditionele schilderwerken, vandaag de dag maak je ook grote installaties, sculpturen die soms ook bewegen of lichtwerken. Kun je iets vertellen over die ontwikkeling in je kunstpraktijk?

'Net afgestudeerd van de HKU (Hogeschool voor de Kunsten, Utrecht - , red.) maakte ik heel veel schilderijen, dat was eigenlijk één grote kleurexplosie van olieverf op doek. Ik was echt een schilderijmachine, eigenlijk ging dat best wel goed. Ik werd meteen opgenomen in Wim van Krimpen's galerie, had een aantal grote tentoonstellingen en het werk verkocht. Maar op den duur dacht ik: ik vind het proces ernaartoe heel gaaf, maar als het werk dan in zo'n galerie aan de muur hangt, mis ik iets. Ik ben toen architecturen gaan bouwen van allerlei houten constructies waarin ik mijn schilderijen toonde. Uiteindelijk is dat meer naar de vorm van lichtbakken toegegaan. En nu heb ik een praktijk waar ik nog steeds vaak werk met verf en ook nog altijd schilder, maar waar ook andere mediums bij komen, zoals hout, staal of elektronica. Het interessante aan die houding is dat je daardoor ook de context voor de presentatie van je werk oprekt. In één keer vergroot het je reikwijdte en je manier van presenteren, want het werk functioneert gewoon heel anders dan een traditioneel schilderij. Je hebt geen muren meer nodig die het schilderij context geven. Door er een architectuur omheen te bouwen kan ik het bijvoorbeeld ook opeens in een bos tentoonstellen. Zo heb ik ooit een lichtbak bovenop mijn auto gezet en ben ik zo met een schilderij op het dak rond gaan rijden en in de file beland.'

Rob Bouwman, Untitled 00112021, 2021, oil/alkyd wood, 180x140cm (Courtesy Josilda da Conceição Gallery)

In een oude hangar op een verlaten vliegtuigbasis in Den Dolder bij Utrecht, huist het atelier van kunstenaar Jop Vissers Vorstenbosch. Daar werkt hij aan vaak gigantische kunstwerken: installaties van beschilderde platen plexiglas, gelaste lichtbakken en andere objecten waarin de schilderkunst op een rekbaar manier sluimert. Voor de tentoonstelling TURBULENTIE bracht Vissers Vorstenbosch het werk van negen kunstenaars en hemzelf samen, die allemaal op hun eigenzinnige manier tegen dat hokje van de schilderkunst lijken aan te schoppen. Midden in het bos waar de hangar zich bevindt spraken we over schilderijen zonder verf, L'Oréal lichtreclamebakken, een tentoonstelling in het bos.

Jop Vissers Vorstenbosch, Monument to digital failure, 2020, mixed media (including plexiglass, painted, transparent panels, LED lighting) 5x5m and up to 80cm in depth, permanent work library Neude, Utrecht. Photo Han Ernest

Ik heb vernomen dat je ook al langer gefascineerd bent door de oude elektriciteitscentrale waar de tentoonstellingszalen van OMSTAND zich bevinden. Waarom fascineert dit specifieke gebouw je zo en wat zegt dat over je eigen kunstpraktijk?

'Als je door een museumzaal heen loopt dan zit je in een soort van scan-modus. De muren zijn wit en daarom heb je een focus op het werk dat aan de muur hangt. Daarom ben ik op den duur die architectuur zelf gaan aanbrengen in mijn werk: om het kijkgedrag anders te maken. Ik heb bijvoorbeeld ooit een werk gemaakt waarin de rollen zijn omgedraaid. De muur was visueel zo volledig dat het schilderij erop het rustmoment zelf werd. Om die reden werk ik ook graag in hele specifieke ruimtes zoals bijvoorbeeld de tentoonstellingsruimtes van OMSTAND. Het zijn vrij dwingende ruimtes; hele hoge kamers of een ruimte vol tegels. Ze hebben gevoelsmatig al een bepaalde vorm van ritme. Het heeft ook iets heel absurds, al die hokken achter elkaar. Dat maakt dat je ook een bepaalde keuze maakt in welk werk bij welke ruimte past. Want ik heb heel duidelijk vanuit die ruimtes proberen te denken. Als ik met al deze kunstenaars een tentoonstelling in een meer white cube, museale setting had moeten maken had ik hele andere werken uitgekozen.'

Je bent onophoudelijk op zoek naar nieuwe vormen van schilderkunst. Is er een materiaal of medium dat voldoet aan de kwaliteit van verf en dat je altijd nog eens zou willen gebruiken voor een nieuw werk?

'Ik heb nu een hele grote lasersnijder waarmee ik plaatmateriaal kan laseren, daar kan ik dan weer licht achter zetten om er vervolgens verf op te smeren. Die

techniek is super, daar kan ik nog de jaren mee door. Of misschien ga ik wel eerst schilderen en het daarna pas laseren. Nu schilder ik door laagjes lak te bewerken met een schuurmachine. Dat kan je dus ook doen met een lasersnijder. Dan zou ik een patroon kunnen maken in de computer waardoor ik verfstreken op het materiaal zet met de lasersnijder, alsof het niet de machine maar een mens was die het vlak er uit geschilderd heeft – en lijkt er ter plekke een idee voor een nieuw werk te ontstaan. – Het materiaal is super rekbaar, maar in hoeverre mensen het nog kunnen plaatsen, dat is natuurlijk ingewikkelder.'

Maar voorwaarde is dat er wel altijd een menselijke hand aan een werk te pas heeft moeten komen?

'Dat vind ik wel belangrijk ja. Een voorbeeld hiervan is het werk dat onlangs op Vlieland heeft gehangen (25 stalen lichtbakken die tijdens Festival Into The Great Wide Open in het bos hingen - , red.) Het zijn bakken van aan elkaar gelast staal, gevuld met elektronica. Op die bakken heb ik heel organisch geschilderd; de verf vloeit en doet denken aan een soort van wolkenlandschap, of een vertroebeld beeld alsof je door water heen kijkt. Het werk heeft wat weg van stralend licht en er zit duidelijk een menselijke hand in.'

Wat maakt het werk van deze kunstenaars turbulent?

'De een weeft met stof, de ander maakt lichtschilderijen of werkt met porselein. Die turbulentie zit sowieso in alle werken, het zijn bepaalde bewegingen. Het beweegt in de vorm van het materiaal, zoals licht. Of in de techniek, omdat het in elkaar gewoven is bijvoorbeeld. Het zijn tien kunstenaars die allemaal op een bepaalde manier refereren aan licht, architectuur en beweging.

En ze delen een onderzoekende mentaliteit in hun kunstpraktijk. Vanuit diezelfde mentaliteit zijn alle deelnemers aan de tentoonstelling TURBULENTIE met een ander perspectief bezig rondom het schilderachtige, waardoor het een versmelting is tussen verschillende mediums. Voor mij is dat eigenlijk waar het om gaat.'

Welk werk toon je zelf in de tentoonstelling?

'Ik maak een soort van reclamebord voor de tentoonstelling, in het Transformatorhuisje van OMSTAND. Van de lichtbakken die ook op Vlieland te zien waren maak ik een nieuw lichtschilderij. De titel is *Super abri*. Het zijn TL bakken die nafflikkeren, licht dat deinst. Het is geschreven licht dat letterlijk snel op je af komt, net als een lichtreclame van L'Oréal. Maar ze moeten wel net als een schilderij een bepaalde positie innemen zonder dat dat ruimte voor verbeelding wegneemt. Dat is waarom een schilderij goed werkt: je moet het niet in één keer leegkijken. Door een nieuwe opstelling te maken in het Transformatorhuisje is het eigenlijk een dubbele abri, waarin het huisje fungeert als baklijst.'

Is je eigen werk benoemen tot uithangbord voor de tentoonstelling ook niet een beetje oneerbiedig?

'Ja, dat komt omdat de meeste uithangborden gewoon spuuglijk zijn.

Oké, een mooi reclamebord dan!

Reclame is gewoon heel goed in 'er zijn'. In communicatiekracht groot, maar de boodschap is vaak een beetje plat en de uiting flashy. Ik hoop wel dat mijn schilderij dezelfde agressieve uitnodigingskracht heeft. Zo van: hier ben ik, maar dan met iets meer gelaagdheid.'

JOHANNES LANGKAMP

Johannes Langkamp, 1985, is een nieuwe media-kunstenaar uit Rotterdam, oorspronkelijk afkomstig uit Duitsland. Hij studeerde beeldende kunst aan de AKI ArtEZ Enschede, en verder in Londen en Wellington (NZ).

Johannes Langkamp is een speelse onderzoeker, zijn werk wordt gevormd door verwondering. Hij kijkt vaak naar het samenspel tussen proces en de uitkomst hiervan en maakt deze processen zichtbaar d.m.v. video en fotografie, kinetische modellen en ruimtelijke installaties. In zijn werk is Langkamp voortdurend op zoek naar manieren om ons (kijk)gedrag in twijfel te trekken en zo onze visie op de werkelijkheid te vergroten. Zijn ideeën ontwikkelen zich terwijl hij experimenteert met de mogelijkheden én de beperkingen van zijn instrumenten. Door deze onderzoekende manier van werken ontdekt Langkamp uitkomsten die zowel hemzelf als anderen verrassen. Op spelende wijze ontstaan hierdoor onverwachte vondsten of mislukkingen die tot werk leiden wat hij vervolgens verwerkt tot kunstwerken. Zijn werk is een voortdurende zoektocht naar manieren om kijkgewoontes te doorbreken en daarmee onze blik te verruimen.

Zoals in de kinetisch sculptuur *Surface Intervention*, een groot gekleurd vel papier dat over een metalen buis is gehangen die op zijn beurt aan de muur is bevestigd. Aangedreven door een elektromotor draait de buis rond en zet hierdoor het vel papier in beweging. De oriëntatie van het vel papier verandert continu, dat resulteert in een golfachtige beweging en een mild wrijvend geluid van het papier. De installatie speelt met de eigenschappen van het materiaal en met de invloeden van de gecreëerde omstandigheden; papier, metalen buis, zwaartekracht, geluid, ritme en beweging. In zijn langzame rotatie ontsnapt het opgekrulde vlak hiermee aan de beperking van zijn twee dimensies.

Surface Intervention, 2021. Kinetic sculpture: mixed media (including paper, motor unit and mechanical components) 204x325x14cm / sheet of paper 197x230cm

JOP VISSERS VORSTENBOSCH

Jop Vissers Vorstenbosch, Veghel 1986, woont en werkt in Utrecht. Hij studeerde Fine Art aan de HKU, Utrecht en maakt werken met licht, schilderkunst, elektronica en beweging. Aanvankelijk produceerde Jop traditionele schilderkunst. Tegenwoordig schildert hij met boormachine, slijpmachine, plexiglas en licht. Naar eigen zeggen is hij "een schilder die er van alles bijverzint". Vissers Vorstenbosch heeft een voorkeur voor de randverschijnselen van het dagelijkse leven; het gewone, het alledaagse en is daarbij onophoudelijk op zoek naar nieuwe (presentatie)vormen van de schilderkunst. Hij is bijvoorbeeld gefascineerd door de gigantische billboards en reclames om ons heen en plaatst daar graag zijn eigen kunst tegenover. Door zijn schilderijen te tonen in grote zelfgebouwde sculpturale installaties bepaalt hij nadrukkelijk de context van de omgeving waar zo'n installatie zich bevindt. Bijvoorbeeld door een lichtbak als basis te nemen en er verschillende lagen beschilderd plexiglas voor te plaatsen. Zo ontstaan er schilderijachtige installaties waarin, in plaats van de lagen verf zoals bij een traditioneel schilderij, lagen van licht en materiaal het beeld bepalen. In de transparantie van zijn afbeeldingen ontdekt hij hiermee iets dat bestaat tussen een verleidelijke, geïdealiseerde versie van de realiteit en de ruwe, 'echte' wereld.

Systeem Plafond Zonsondergang, 2017, mixed media (including light box, painted plexiglass, concreteplex, lacquer and alkylid paint) 69 x 72 cm. Centraal museum Utrecht. Courtesy collection of De Nederlandsche bank

Systeem Plafond Zonsondergang ontstond tijdens een residentie periode bij Popp's Packing in Detroit (VS). Op straat vond hij een kapotte reclame lichtbak. Deels was daarop nog het beeld van een blinkende auto te zien, deels de bedrading achter de reclame. Het bracht hem op het idee voor *Systeem Plafond Zonsondergang*. In dit werk speelt hij met verwachtingspatronen ten aanzien van de schilderkunst: de uitstraling van lichtreclame, het flikkerende TL-licht en van systeemplafonds. Deze staan haaks op het romantische thema van geschilderde zonsondergangen.

Lost in the Cloud, 2022, mixed media plexiglass, painted transparent panels, LED lighting, installation space filling, museum Singer Laren. Photo Robin Meijer

Koen Doodeman, Heemskerk 1987, woont en werkt in Amsterdam. Doodeman studeerde aan de HKU in Utrecht en aan de Rijksakademie Amsterdam. In 2014 won hij de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst. Zijn werk is opgenomen in meerdere collecties waaronder de Nederlandse Koninklijke Collectie en tentoongesteld op verschillende locaties zoals SCHUNCK Heerlen, Moë Wenen, Galerie Ron Mandos in Amsterdam en Unfair18.

In zijn werk plaats hij twee manieren van kijken tegenover elkaar: een textiele benadering en die vanuit het schilderkunstige perspectief. In zijn werk wordt verder vaak gerefereerd aan het IKAT-weven: een weeftechniek waarbij, voorafgaand aan het weven, de schering en inslag los van elkaar worden beschilderd. Tijdens dit weefproces versmelt het schilderachtige samen met het textiele. De positie van het beeld ten opzichte van de ondergrond (het canvas) komt hiermee "vrij". Het beeld kan zich zowel op de drager als in de drager begeven, zwevend of gegrond. In deze tussenruimte onderzoekt hij de verhoudingen tussen het traditionele en het onbekende, tussen conventie en abstractie. 'Waarom iets er uit ziet zoals het er uit ziet' dat probeert hij als vraag beeldend te benaderen.

Doodeman is geïnteresseerd in (textiel-) beelden, die geografisch gezien reizen - zowel fysiek door overlevering en gewoonte als on-line zwevend door de tijd of sociale lagen. Beelden die niet per se via een enkele context zijn te herleiden, maar via veranderende omstandigheden zijn te herleiden en evolueren in waarde en betekenis. Zoals bijvoorbeeld de tartan, dat zowel oud-Grieks is als Chinees, Schots, punk of chic.

Tuning II, 2020, acryllic on cotton, ikat weaving, 90x65cm
Courtesy gallery Gerhard Hofland

KOEN DOODEMAN

Exhibition view of the solo exhibition NON RADAR at gallery Gerhard Hofland, 2020, Courtesy of gallery Gerhard Hofland, Photo Jonathan de Waart

MARJOLEIN WITTE

Construction of becoming, 2023, mixed media (including wood, ceramic, plaster, paint, artificial plant, flower seeds) various sizes, Photo Aad Hoogendoorn

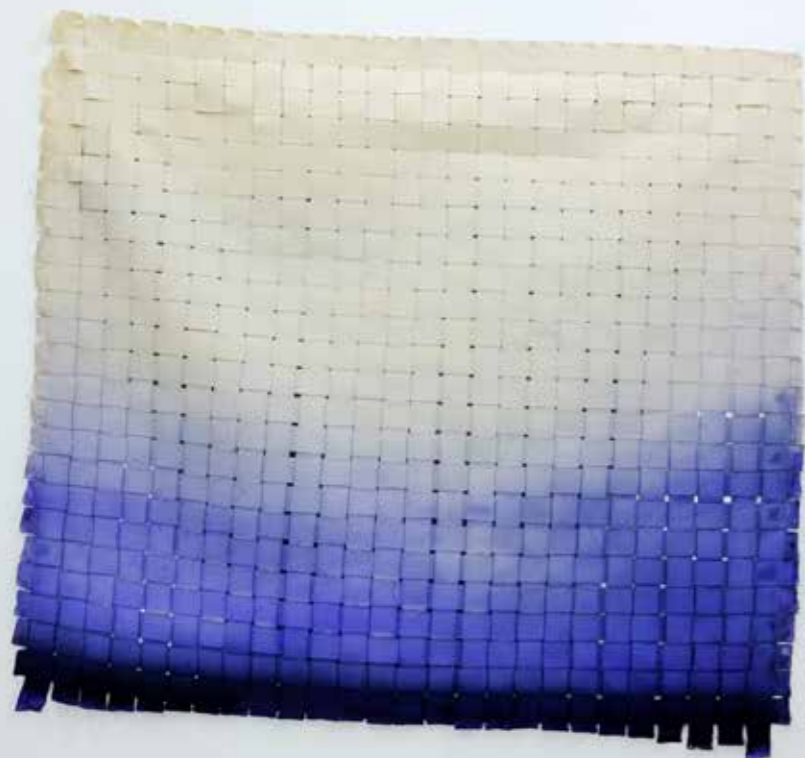
Here and there, then and now, and if, 2023, mixed media (including wood, paint, ceramics) various sizes

Marjolein Witte, Eindhoven 1979, studeerde Fine Art aan de HKU Utrecht (2002) en woont en werkt in Utrecht. Werk van Marjolein Witte was onder andere te zien in Stedelijk Museum Schiedam, op Big Art Zaandam en bij Barfotastigen in Finland.

Haar werk komt voort uit één persoonlijke vraag: *Hoe kan ik ruimte innemen?* Door ruimte in te nemen, ontstond de noodzaak om uit het platte vlak van de schilderkunst te treden en ruimtelijk werk te gaan maken. Zoekend naar mogelijke antwoorden op deze vraag bestudeert Witte menselijke en dierlijke territoriale uitingen die ze verwerkt in schilderijen, installaties, foto's en film. Dit resulteert in grote hoekige installaties van geometrische vormen, plantenconfetti en heftige kleurexposities.

Voor OMSTAND ontwikkelde Marjolein een installatie van hout, verf en keramiek met de titel *Here and there, then and now, and if*. Deze installatie is een vervolg op *Construction of Becoming*, een werk dat ze maakte voor de Spelont in Den Haag. Geïnspireerd op de architectonische constructie van onafgebouwde huizen, maakte ze zich de tentoonstellingsruimte eigen. Ze onderzocht daarbij thema's als thuis en thuis voelen en hoe de idee van thuis zich verhoudt tot de ik. Constructie, kleur, tekst, abstracte en figuratieve elementen worden in deze installatie op een intuïtieve manier met elkaar verweven, waarbij ze persoonlijke verhalen van haarzelf of die van de toeschouwer assembleert tot beeld. Haar interesse in symboliek en het narratief gaven Witte hierbij ten slotte de laatste zet, wat uiteindelijk leidde tot een dialoog tussen alle beeldelementen.

Beeldend kunstenaar Nazif Lopulissa, Tiel 1991, studeerde aan de Willem de Kooning Academie (afd. illustratie) Rotterdam en woont en werkt in Rotterdam. Al tijdens zijn afstudeerperiode werd Nazif opgemerkt en vervolgens uitgenodigd voor een werkperiode in het Londense Tate Modern in het kader van het *Tent X Tate* programma. Inmiddels is hij toegetreden tot de gerenommeerde Saatchi Gallery in London.

Stel je voor dat kunst een speelveld is, met alle elementen als blokken uit een blokken-doos. Elke vorm, kleur, textuur, techniek en context vrij om naar eigen inzicht te worden gecombineerd. Om te buigen, rekken, scheuren, te herschikken, ontmantelen en assembleren, totdat de blokken niet langer vast zijn en het onzeker wordt of ze nog wel blokken genoemd kunnen worden. Stel je voor dat de wereld een speeltuin is en alle toestellen nog net zo intrigerend zijn als toen je kind was. Elk ontwerp even fascinerend als het volgende en elk met een geheel eigen betekenis.

Het vinden van nieuwe vormen en technieken zorgt altijd voor meer dan één uitdaging. Wat is het eind van een schilderij, het begin van een sculptuur? Wanneer wordt oppervlakte object? Het ontrafelen van één draad ontmantelt het geheel. In IKAT (een weeftechniek, red.) belichaamt de techniek de filosofie, als een levensvisie verweven tot een structuur die we allemaal gelijktijdig vormgeven. Een lappendeken van samengesmolten wereldbeelden, tradities en perspectieven die niet verenigbaar maar desondanks onderling verbonden zijn. Stel je dan voor dat alles wordt bepaald door wat het niet is. Zonder duisternis geen licht, zonder gebondenheid geen vrijheid, en zonder reflectie geen werkelijkheid, zo luidt het credo van Nazif Lopulissa.

A friend of time #1 #2 #3, 2022, handmade tailored suit from shear wool and viscose, acrylic, 180x70cm

The Savage, 2020, mixed media (including wood, tyllene, steel, electric motor) 25x25x8m, installation, part of VOLTA at Electriciteitsfabriek The Hague.

Oscar Peters, 1981, studeerde aan de Rietveld Academie, Amsterdam en woont in Amsterdam. Hij heeft een atelier in Het Domijn in Weesp, waar hij voornamelijk grootschalige kinetische sculpturen maakt. De sculpturen en beelden die hij creëert en bouwt variëren in schaal. Meestal zijn ze groter dan een mens, soms kleiner en af en toe zijn ze zo groot als een huis. Peters werkt met hout, staal, kunststof en textiel, omdat deze materialen snel te verwerken zijn, overal verkrijgbaar en vele malen opnieuw te gebruiken, waardoor het relatief duurzame materialen zijn. Geluid vormt een belangrijk aspect van het werk. Als je bewegende sculpturen maakt, is er aan geluid haast niet te ontsnappen. Geluid is ook een krachtig middel om spanning op te bouwen, of juist te ontladen.

Regelmatig wordt over zijn werk geschreven dat het plezier van het bouwen er vanaf spat. Dat ziet Peters als een groot compliment. Hij wil de toeschouwer inspireren en laten verwonderen, maar ook uitnodigen om zelf te gaan maken. Met zijn installaties schotelt hij de kijker een belevenis voor, een echte ervaring die je kan voelen, horen en ruiken. Oscar Peters wil het publiek met zijn werk overdonderen. Met uitbundige bewegingen, grotesk spektakel en repeterend geluid wil hij je in vervoering brengen. Zijn werk is cinematografisch, imposant, humoristisch en vrolijk, maar ook sinister. Denk bijvoorbeeld aan een kettingzaag gemonteerd op een stang, die de kijker met mogelijk gevaar voor eigen leven van dichtbij zelf moet activeren.

Peters neemt zijn werk en zichzelf volkomen serieus. Toch lijkt het soms alsof plezier en kunst elkaar uitsluiten, alsof de stille museumzaal geen plek is om grappen uit te halen. Peters' zoekt daarbij de grens op tussen kunst en volksvermaak en is daarbij geïnteresseerd in vragen als: wat is het verschil tussen hoge en lage kunst? Zijn werk roept vragen op over de waarde van kunst en de manier waarop wij met kunst omgaan. Over publieksbereik, toegankelijkheid, in- en exclusiviteit, of over de festivalisering van kunst. Peters vindt het interessant om zich te verhouden met deze tegenstrijdigheden en dit te onderzoeken en verder uit te werken.

Sun, 2017, mixed media (including steel, electric motor, plastic) Ø 250cm, kinetic sculpture, exhibited at W139 in summer 2017 during *The Wild*

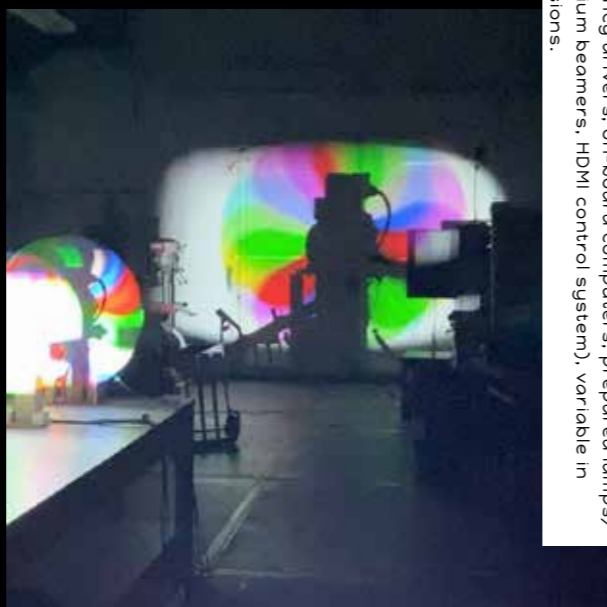
PHILIP VERMEULEN

Philip Vermeulen, 1986, is een kunstenaar uit Den Haag en volgde kunstopleidingen aan de AKV/St.Joost, Breda en aan de KABK Den Haag. Sindsdien is zijn werk aangekocht door het Rijksmuseum Twenthe en tentoongesteld in prestigieuze kunstinstellingen, zoals het Stedelijk Museum Amsterdam, Voorlinden Museum, Stedelijk Museum Schiedam en Zentrum für Internationale Lichtkunst in Unna. In 2020 werd hij genomineerd voor de Volkskrant Beeldende Kunstprijs en werd zijn installatie *More Moiré²* genomineerd voor een Gouden Kalf tijdens het Nederlands Film Festival.

Vermeulens grootschalige installaties maken deel uit van zijn onderzoek naar de kunststroming Zero, geluid, kinetische- en audiovisuele kunst. Zijn hyper-sculpturen bewegen op manieren die onze perceptie te boven gaan. Daarmee zet hij zijn publiek op scherp tot een punt waar de grenzen tussen geest en materiaal vervaagt en het werk oplost. Met illusie, speelsheid, verleiding en zelfvernietiging lijken muren tot leven te komen, ventilatoren zo snel te draaien dat wit licht wordt opgesplitst in kleuren, zachte materialen zo vluchtig te rimpelen dat ze in de lucht te lijken zweven en met stroboscopisch licht spookachtige beelden te worden opgeroepen van het binnenste netvliesoppervlak.

Zijn werk voor de expositie TURBULENTIE met de titel: *Colour Field Moiré* komt voort uit Vermeulens uitgebreide onderzoek naar moirépatronen en hun invloed op de waarneming. Moirépatronen worden waargenomen als een immateriële vorm bestaande uit kleur en beweging, dat wordt veroorzaakt door verschillende lagen over elkaar heen te leggen en te bewegen om daarmee dit derde, duidelijke patroon te creëren. Dit kinetische lichtschilderij heeft een compositie van bewegingen, kleuren en patronen die zorgvuldig zijn gemaakt om een betoverende choreografie van de twee stukken harmonieus met elkaar te laten samenwerken. De combinatie van technologie en kunst genereert op deze manier een driedimensionale en een onvergetelijke ervaring voor de kijker.

Colour Field Moiré, 2023, textile, motor slides, LED lighting, 166x251cm (work in progress)

Fanfanfan, 2019, mixed media (including metal, carbon fibre, bearings, lamps, sandbags, 3-phase motors, frequency drivers, on-board computers, prepared lamps/aluminium beamers, HDMI control system), variable in dimensions.

Exhibition view at Sebastian Fath Contemporary Mannheim, (all paintings are untitled and numbered), 2022, Courtesy Sebastian Fath Contemporary

ROB BOUWMAN

Rob Bouwman, 1981, woont en werkt in Haarlem. Hij studeerde in Groningen aan de Minerva en aan het Frank Mohr Instituut en in New York City aan the School of Arts and Sciences at Hunter College (CUNY). Hij nam deel aan verschillende tentoonstellingen in binnen- en buitenland, waaronder aan Prospects & Concepts tijdens Art Rotterdam en aan *It's a Small World After All* bij C & H gallery, Amsterdam. Zijn werk is meerdere malen genomineerd geweest voor de Koninklijke Prijs voor de Vrije Schilderkunst en bevindt zich in verschillende particuliere en openbare collecties.

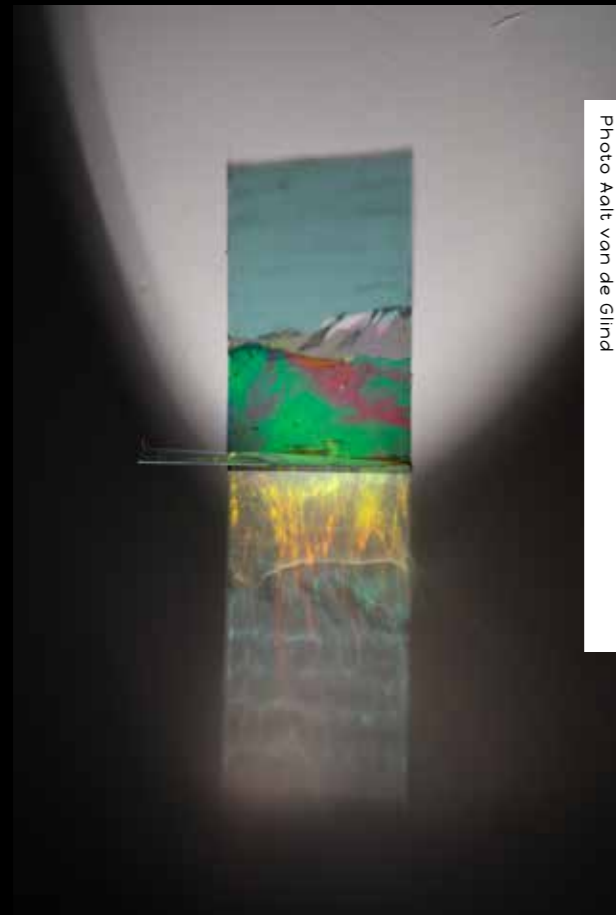
Zijn werken gaan over het beheersen van de paradigma's van kleur en vorm, waarbij de gevoelige genuanceerde kleurformaties aan de schilder nieuwe, hedendaagse abstracties onthullen. Daarmee krijgt het idee van het sublieme een herwaardering. De schilderijen van Bouwman lijken abstract beelden, maar zijn dat niet. De werken kunnen worden omschreven als licht en kleur van niet-organische grafische vormen. Geen visuele vereenvoudigingen van echte objecten of verwijzingen naar een specifieke historische stroming. Ze zijn los gekoppeld van elke andere betekenis dan hun esthetische verschijning. Er heeft een duidelijke ontwikkeling in zijn werk plaatsgevonden die via zijn vroege zwart-wit schilderijen heeft geleid tot spektakelstukken van heldere en verzadigde kleuren. Terwijl hij in zijn kleurloze periode al liet zien dat het binnendringen van de negatieve ruimte en geometrie al

een grote rol speelde, heeft de toevoeging van kleur de complexiteit van zijn schilderijen enorm vergroot. Hier wordt de blik van de toeschouwer in de ruimtelijke diepte van kleurrijke buisvormige tunnels getrokken. Ook al kan men van mening zijn dat Bouwmans nieuwste werk niet per se abstracter is geworden, is er zeker sprake van een visueel effect dat ten opzichte van zijn eerdere werk meer affiniteit met fotografie vertoont en daarmee meer verwantschap met de wereld om ons heen. Deze illusie van de ruimte markeert een spanning tussen wat dichtbij is of veraf. Dat doet esthetisch meer denken aan de beeldende fotografie uit de late 19de eeuw en aan het fotorealisme, dan aan hedendaagse abstracte schilderkunst. Terwijl de hedendaagse schilderkunst vaak blijft vasthouden aan de postmoderne benadering van het fragmentarische of het onvoltooid, laat Bouwman in zijn werk zien dat het proces van de kunstenaar niet ophoudt bij het bereiken van een willekeurig eindpunt.

Sinds 2008 creëert Rob Bouwman patronen die hij ontwikkeld vanuit zijn bestaande werk dat zich repeterend en oneindig, zoals behang dat ook kan, in alle richtingen kan herhalen. Bouwmans meest recente werk bestaat uit gekleurde transparante olieverf op houten panelen. Speciaal voor TURBULENTIE heeft hij een aantal nieuwe patronen uit dit recente werk ontwikkeld en omgezet naar behang. Met dit behang vervangt hij als het ware de bestaande architectuur van de ruimte.

WP01-1x4, 2023, wallpaper (work in progress)

Untitled, 2022, c-spot, glass, foils, ink, 30x50cm
Photo Aalt van de Glind

Roos van Haften, 1983, is beeldend kunstenaar en woont en werkt in Amsterdam. Ze studeerde aan ArtEZ Arnhem en behaalde haar Master Fine Art aan WCA University of the Arts in Londen. Ze toonde haar werk op plekken als het Eye Filmmuseum Amsterdam, Museum van Moderne Kunst, Kroatië en INN SITU in Innsbruck. Haar werk is onder andere opgenomen in kunstverzamelingen van de AkzoNobel Art Foundation, Collectie DE.GROEN en de kunstcollectie van KPMG.

Ze maakt lichtinstallaties van tekeningen, reflecties en schaduwen die ze maakt door middel van lichtprojecties op objecten, glas en spiegels projecteert. Op deze manier creëert ze nieuwe scènes en ruimtes, vaak met een onheilspellend karakter. Als aanjager van de verbeelding, onderzoekt van Haften het fenomeen schaduw en zet daarbinnen ons begrip van tijd en ruimte op het verkeerde been. Het werken met licht en schaduw vloeide voort uit haar affiniteit met theater en met het doorbreken van de vierde wand, waarbij de acteur zich plotseling rechtstreeks tot het publiek wendt en suggereert dat de realiteit een illusie is. Daardoor maakt de toeschouwer niet alleen deel uit van de illusie, maar ook van de methode.

Van Haften werkt graag met en óp locatie. Ze suggereert met haar installaties dat zowel haar werk als de ruimte waar het werk zich bevindt in transitie is. Als een soort herinrichting van ruimte, fysiek maar ook mentaal. Tegelijkertijd raakt het werk aan de beginselen van fotografie en film. Door te belichten of een deel van die belichting tegen te houden ontstaan illusionaire (licht) projecties. Dat is bijvoorbeeld te zien in haar serie figuratieve landschappen, waarin op een glasplaat alledaagse objecten en folies zijn uitgesteld. Belicht transformeren ze tot een nieuwe schaduwscène. Een gerimpeld stukje plastic wordt een bergrug, een lucifer een fabriekspijp. Alle objecten liggen los; even blazen en het beeld is weg.

ROOS VAN
HAFTEN

Untitled, 2022, pc-spot, glass, foils, ink, 35x44cm
Photo Aalt van de Glind

Array, 2018, mixed media installation (including ceramic, porcelain, wood, metal, video, plastic, aluminium, ready-mades) 1000x580x320cm Exhibited at C&H gallery, Amsterdam. Photo Andy Goulding

Ruta Butkute, Kaunas LT, 1984, studeerde aan de Kunstacademie van Vilnius en de Gerrit Rietveld Academie, Amsterdam. Ze was artist in residence bij de Rijksakademie, Amsterdam, de Lower Manhattan Cultural Council, New York, Creative residency Arita, Japan, Work Space Brussel en Rosas P.A.R.T.S, Brussel en het EKW European Ceramic Work Center. Haar werk is (inter) nationaal tentoongesteld in vele galeries en kunstinstellingen. Ze ontving beurzen van het Mondriaan Fonds en van het Amsterdams Fonds voor de Kunst en wordt vertegenwoordigd door galerie Bradwolff & Partners in Amsterdam.

Ruta Butkute's kunstpraktijk is voornamelijk gericht op sculptuur, choreografie en installatie. Haar opleiding in keramiek beïnvloedt haar gebruik van primaire materialen en aspecten zoals gewicht, schaal, massa en zwaartekracht. Haar kunstpraktijk wordt gedreven door een methode die wordt geleid door te reflecteren op de lichamelijkheid van beeldhouwkunst en de relatie met performers, publiek en de ruimtes waarin ze met elkaar in contact komen. Uitgaande van het principe dat in elk object een functie verborgen zit, herdefinieert ze de oorsprong en functies van materialen en vormen om hun complexe vermogen tot beweging op te roepen. Tijdens haar werkperiode aan de Rijksakademie in Amsterdam begon Butkute met het vertalen van sculptuur naar verschillende media. Ze ontwikkelde een nieuw medium dat ze "sculpturale performance" noemt, waarbij ze objecten, sculpturen en ruimte in een veranderlijk veld plaatst, waardoor er mogelijkheden ontstaan voor beweging. Acties zoals aarden, vallen, springen, rijzen en zinken zijn sleutelwoorden in dit proces.

Met de installatie *Array* uit 2018 die Ruta Butkute in TURBULENTIE toont, wil ze een nieuwe plek creëren voor haar "rondzwevende" objecten. De installatie bestaat uit sculpturen van gekleurd porselein, keramische tegels en video. Elk object wordt hier een nieuw materiaal, dat de kunstenaar omarmt en af en toe naast andere media plaatst, waarbij korte bewegingssequenties van de objecten worden vastgelegd op video. Butkute gebruikt deze bewegende beelden om vijf jaar later opnieuw te onderzoeken hoe de statische vorm van sculptuur kan worden geactiveerd en hoe verschillende media zich tot elkaar kunnen verhouden en met elkaar kunnen versmelten.

Array, 2018, porcelain, 48x48cm Shown at Art Rotterdam (gallery Bradwolff & Partners, Amsterdam)
Photo Franz Mueller Schmidt

RUTA BUTKUTE

JOHANNES LANGKAMP

Johannes Langkamp, 1985, is a new media artist, originally from Germany, based in Rotterdam. He studied visual arts at AKI ArtEZ Enschede, and also in London and Wellington (NZ).

Johannes Langkamp is a playful researcher, his work influenced by wonder. He often looks at the interplay between process and the outcome and makes these processes visible through video and photography, kinetic models and spatial installations. In his work Langkamp is constantly looking for ways to question our (viewing) behavior and in doing so expand our vision of reality. His ideas develop as he experiments with both the possibilities and limitations of his instruments. Through this investigative way of working, Langkamp discovers outcomes that surprise both himself and others. In a playful manner, unexpected discoveries or failures result to work that he processes into artworks. His work is a constant search for ways to break viewing habits and by doing so, expand our view.

In the kinetic sculpture *Surface Intervention*, a large coloured sheet of paper hangs over a metal tube that is fixed onto the wall. Powered by an electric motor, the tube rotates, setting the sheet of paper in motion. The orientation of the sheet changes continuously, resulting in a wave-like motion and a mild rubbing sound of the paper. The installation plays with the properties of the material and with the influences of the conditions created; paper, metal tube, gravity, sound, rhythm and movement. In its slow rotation, the curled up surface thereby escapes the limitation of its two dimensions.

JOP VISSERS VORSTENBOSCH

Jop Vissers Vorstenbosch, Veghel 1986, lives and works near Utrecht. He studied Fine Art at the HKU, Utrecht and makes works with light, painting, electronics and movement. Initially Jop made traditional painting. Nowadays he paints with

drill, grinder, plexiglass and light. In his own words he calls himself "A painter who makes up all kinds of stuff".

Vissers Vorstenbosch has a preference for the fringe phenomena of everyday life; the ordinary, the everyday. Hereby he is continuously searching for new (presentation) forms of painting. He is fascinated, for example, by the gigantic billboards and advertisements around us and likes to create his own art to contrast with it. By showing his paintings in large sculptural installations built by himself, he explicitly determines the context of the environment in which such an installation is located. For instance, by taking a light box as a base and placing several layers of painted plexiglass in front of it. This creates painterly installations in which, instead of layers of paint, as in a traditional painting, layers of light and material determine the image. In the transparency of his images he thus exposes something situated between a seductive, idealized version of reality and the raw "real" world.

Systeem Plafond Zonsondergang (System Ceiling Sunset, red.) was created during a residency period at Popps Packing in Detroit, USA. On the street he found a broken advert light box, still partly showing the image of a shiny car, partly the wiring behind the advert. It gave him the idea for *Systeem Plafond Zonsondergang*. In this work he plays with patterns of expectation regarding painting: The look of illuminated advertising, the flickering fluorescent light and system ceilings. These are almost opposite ends of the romantic theme of painted sunsets.

Koen Doodeman, Heemskerk 1987, lives and works in Amsterdam. Doodeman studied at the HKU in Utrecht and at the Rijksakademie Amsterdam. In 2014 he won The Royal Award for Modern Painting. His work is included in multiple collections such as the Dutch Royal Collection and he exhibited at various venues such as SCHUNCK Heerlen, Moë Vienna, Galerie Ron Mandos in Amsterdam and Unfair18.

In his work he juxtaposes two ways of looking at things: A textile approach and that from the painterly perspective. Further on, his work often refers to IKAT weaving: A weaving technique in which, prior to the weaving, the warp and weft are painted separately from each other. During this weaving process, the painterly melts together with the textile. As a result, the position of the image in relation

to the surface (the canvas) is "set free". The image can either move on the support or into it, floating or grounded. In this in-between space, he explores the relationships between the traditional and the unknown, between convention and abstraction. 'Why something looks the way it looks' that is what he tries to approach visually as a question.

Doodeman is interested in (textile) images that travel geographically - both physically through lore and custom and on-line floating through time and through social layering. Images that cannot necessarily be traced through a single context, but can be traced through changing circumstances and evolve in value and meaning. Like tartan, for example, which is ancient Greek as well as Chinese, Scottish, punk or chic.

Marjolein Witte, Eindhoven 1979, studied Fine Art at the HKU Utrecht and works and lives in Utrecht. Work by Marjolein Witte has been shown in Stedelijk Museum Schiedam, at Big Art Zaandam and at Barfotastigen in Finland, among others.

Her work stems from one personal question: *How can I occupy space?* Taking up space created the need to step out of the flat plane of painting and start making spatial work. Searching for possible answers to this question, Witte studies human and animal territorial expressions, which she incorporates into paintings, installations, photographs and film. This results in large installations of geometric shapes, plant confetti and violent explosions of color.

For TURBULENTIE, Marjolein developed an installation of wood, paint and ceramics titled *Here and there, then and now, and if*. This installation is a follow-up of *Construction of Becoming*, a work she made for the Spelonk in The Hague. Inspired by the architectural construction of unfinished houses, she made the exhibition space her own. In doing so, she explored themes of home and feeling at home and how the idea of home relates to the self. Construction, color, text, abstract and figurative elements are intuitively woven together in this installation, assemblin elements.

NAZIF LOPULISSA

Visual artist Nazif Lopulissa, Tiel 1991, studied at Willem de Kooning Academy, Rotterdam (graduating in illustration) and lives and works in Rotterdam. Already during his time as a graduate Nazif was noticed and subsequently invited for a working period at London's Tate Modern as part of the *Tent X Tate* program. He has since then joined the famous Saatchi Gallery in London.

Imagine art as a playground, with all elements like blocks from a wooden block box. Each shape, color, texture, technique and context free to be combined as one sees fit. To bend, stretch, tear, rearrange, dismantle and assemble, until the blocks are no longer solid and it becomes uncertain whether they can still be called blocks. Imagine the world as a playground and all the play equipment are still as intriguing as they were when you were a child. Each design as fascinating as the next and each with a meaning all of its own.

Finding new forms and techniques always creates more than one challenge. What is the end of a painting, the beginning of a sculpture? When does surface become object? The unraveling of one thread dismantles the whole. In IKAT technique (a weaving technique, red.) embodies philosophy, like a vision of life woven into a structure that we all shape simultaneously. A patchwork of fused worldviews, traditions and perspectives that are incompatible but nevertheless interconnected. Imagine then that everything is defined by what it is not. Without darkness no light, without connections no freedom, and without reflection no reality, that is Nazif Lopulissa's credo.

OSCAR PETERS

Oscar Peters, 1981, studied at Rietveld Academy, Amsterdam and also lives in Amsterdam. He has a studio at Het Domijn in Weesp, where he makes mainly large-scale kinetic sculptures. The sculptures and statues he creates and builds vary in scale. Usually they are larger than a person, sometimes smaller and occasionally they are as large as a house. Peters works with wood, steel, plastic and textiles because these materials are quick to work with, widely available and reusable, making them relatively durable materials. Sound is an important aspect of the work.

When making moving sculptures, sound is almost impossible to avoid. Sound is also a powerful tool for building tension, or to release it.

About his work it is frequently written that the pleasure in building is evident. Peters' takes that as a great compliment. He wants to inspire and amaze the viewer, but also invite them to make their own work. With his installations he presents the viewer a genuine experience that you can feel, hear and smell. Oscar Peters wants to overwhelm the public with his work. With exuberant movements, large-scale spectacle and repetitive sound, he wants to move the audience. His work is cinematic, imposing, humorous and cheerful, but also sinister. Think, for example, of a chainsaw mounted on a rod, which the viewer has to activate at close range, possibly risking his own life.

Peters' takes his work and himself completely seriously. Yet it sometimes seems as if fun and art are excluding each other, as if the quiet museum room can't be a place for practical jokes. Peters' searches for the boundary between art and popular entertainment and is interested in the questions such as "What is the difference between high and low art?" It raises questions about the value of art and the way we interact with art. About audience reach, accessibility, in- and exclusivity, or about art as part of a festivity. Oscar Peters finds it interesting to relate to these contradictions and to elaborate and explore this further more.

PHILIP VERMEULEN

Philip Vermeulen, 1986, is an artist based in The Hague. He studied art in the Netherlands at AKV/St.Joost, Breda and at KABK The Hague. Since then, his work has been acquired by the Rijksmuseum Twenthe and exhibited in prestigious art institutions such as the Stedelijk Museum Amsterdam, Voorlinden Museum, Stedelijk Museum Schiedam and Zentrum für Internationale Lichtkunst in Unna. In 2020, he was nominated for the Volkskrant Visual Arts Prize and his installation *More Moiré?* was nominated for a *Gouden Kalf* at the Netherlands Film Festival.

Vermeulen's large-scale installations are part of his research on the art movement Zero, sound, kinetic art and audiovisual art. His hyper-sculptures move in ways beyond our perception. In doing so, he pushes his audience to a point where the boundaries between mind and material

blur and the work dissolves. With illusion, playfulness, seduction and self-destruction, walls seem to come alive, fans spin so fast that white light is split into colors, soft materials ripple so fleetingly that they seem to float in the air and stroboscopic light evokes ghostly images of the inner retinal surface.

His work for the exhibition TURBULENTIE: *Colour Field Moiré* originates from Vermeulen's extensive research into moiré patterns and their influence on perception. Moiré patterns are perceived as an immaterial form consisting of color and movement, which is caused by superimposing and moving different layers on top of each other to create this third, distinct pattern. This kinetic light painting has a composition of movements, colors and patterns carefully crafted to create a mesmerizing choreography of the two pieces working harmoniously together. In this way, the combination of technology and art generates a three-dimensional and an unforgettable experience for the viewer.

Rob Bouwman, 1981, lives and works in the city of Haarlem NL. He studied in Groningen at the Minerva and at the Frank Mohr Institute and in New York City at the School of Arts and Sciences at Hunter College (CUNY). He participated in several exhibitions at home and abroad, including Prospects & Concepts during Art Rotterdam and *It's a Small World After All* at C & H gallery, Amsterdam. His work has been nominated several times for the Dutch Royal Prize for Painting and is included in several private and public collections.

His works are about mastering the paradigms of color and form, where delicate nuanced color formations and new contemporary abstractions reveal themselves to the painter. In doing so the idea of the sublime receives a re-evaluation. Bouwman's paintings appear to be abstract images, but they are not. The works can be described as light and color of non-organic graphic forms. Not visual simplifications of real objects or references to a specific historical movement. They are disconnected from any meaning other than their aesthetic one.

There has been a clear development in his work that has led through his early black and white paintings to spectacular pieces of bright and saturated color. While his colorless period already showed the infiltration of negative space and geometry, the addition of color has greatly increased

the complexity of his paintings. Here the viewer's gaze is drawn into the spacious depths of colorful tubular tunnels. Even though one may consider that Bouwman's latest work has not necessarily become more abstract, there is certainly a visual effect that, compared to his earlier work, shows a greater affinity with photography and therefore a greater affinity with the world around us. This illusion of space marks a tension between what is near or what is far that is aesthetically more reminiscent of late 19th-century fine art photography and photorealism than contemporary abstract painting. While contemporary painting often clings to the postmodern approach of the fragmentary or the unfinished, Bouwman's work shows that the artist's process does not stop at reaching an arbitrary end point.

Since 2008, Rob Bouwman has been creating patterns developing from his existing work that can repeat infinitely in all directions, as wallpaper can. Bouwman's most recent work consists of colored transparent oil paint on wooden panels. Especially for TURBULENTIE, he has developed a number of new patterns from this recent work and converted them into wallpaper. With this wallpaper he replaces, as to speak, the existing architecture of the space.

ROOS VAN HAAFTEN

Roos van Haften, 1983, is a visual artist, living and working in Amsterdam. She studied at ArtEZ Arnhem and received her Master Fine Art at WCA University of the Arts in London. She has shown her work at venues such as the Eye Film Museum, Amsterdam, Museum of Modern Art, Croatia and INN SITU in Innsbruck. Her work is included in art collections of the AkzoNobel Art Foundation, Collection de Groen and the collection KPMG, among others.

She assembles light installations from drawings, reflections and shadows she creates by projecting light onto objects, glass and mirrors. In this way creating new scenes and spaces, often with an ominous character. A catalyst of imagination, van Haften explores the phenomenon of shadow and challenges our understanding of time and space. Working with light and shadow came out of her affinity for theater and for breaking through the fourth wall, in which the actor suddenly turns directly to the audience and suggests that reality is an illusion. As a result, the viewer is not only part of the illusion, but also part of the method.

Van Haften likes to work with and on location. She suggests with her installations that both her work and the space where the work is located are in transition. As a kind of rearrangement of space, both physically and mentally. At the same time, the work also touches on the principles of photography and film. Illusionary (light) projections are created by exposing or blocking part of that exposure. This can be seen, for example, in her series of figurative landscapes, in which everyday objects and foils are displayed on a sheet of glass. Exposed, they transform into a new shadow scene. A wrinkled piece of plastic becomes a mountain ridge, a match a factory pipe. All the objects lie loose; blow for a moment and the image is gone.

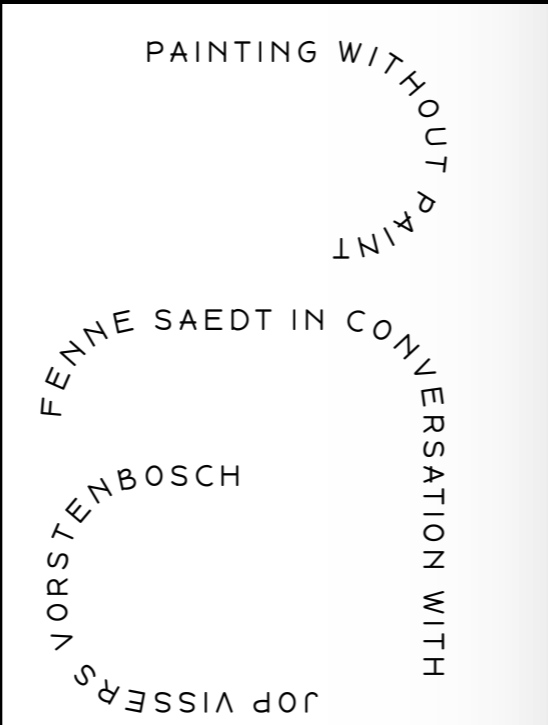
RUTA BUTKUTE

Ruta Butkute, Kaunas LT, 1984, studied at Vilnius Academy of Arts and Gerrit Rietveld Academie, Amsterdam. She was artist in residence at Rijksakademie, Amsterdam, the Lower Manhattan Cultural Council, New York, Creative residency Arita, Japan, Work Space Brussels, and Rosas P.A.R.T.S, Brussels and the EKWC European Ceramic Work Center. Her work has been shown (inter)nationally at many galleries and art institutions. She received grants from the Mondriaan Fund and from Amsterdam Fonds voor de Kunst and she is represented by Bradwolff & Partners gallery in Amsterdam.

Ruta Butkute's art practice is mainly focused on sculpture, choreography, and installation. Her training in ceramics influences her use of primary materials and aspects such as weight, scale, mass and gravity. Her art practice is driven by a method guided by a reflective approach to the physicality of sculpture and its relationship with performers, audiences and the spaces in which they interact. Starting from the principle that a function is hidden in every object, she redefines the origins and functions of materials and forms to evoke their complex capacity for movement. During her working period at the Rijksakademie in Amsterdam, Butkute started translating sculpture into different media. She developed a new medium she calls "Sculptural Performance," which places objects, sculptures and space in a changing arena, creating opportunities for movement. Actions such as grounding, falling, jumping, rising and sinking are key words in this process, which most closely resembles creating sculptures.

At the expo TURBULENTIE, Ruta Butkute will show the installation *Array* original from 2018, she is aiming to create a new

place for her "floating" objects. The installation consists of sculptures made of colored porcelain, ceramic tiles and video. Each object here becomes a new material, which the artist embraces and occasionally juxtaposes with other mediums. Short sequences of motion by the objects are captured on video. The artist uses these moving images to re-examine five years later how the static form of sculpture can be activated and how different media can relate and merge with each other.

In an old hangar at an abandoned airplane base in Den Dolder near Utrecht, houses the studio of artist Jop Vissers Vorstenbosch. There he works on often gigantic works of art: Installations of painted sheets of plexiglass, welded light boxes and other objects in which painting lingers in an elastic way. For the exhibition TURBULENTIE Vissers Vorstenbosch brought together the work of nine artists and himself, all of whom seem to be kicking against the basics of painting in their own special way. In the middle of the forest where the hangar is located, we talked about paintings without paint, L'Oreal illuminated light boxes, an exhibition in the forest.

Fenne Saedt: For the exhibition TURBULENTIE, you brought together ten artists who question the stretchability of painting. How do you view the term 'painting'? When is something considered picturesque?

Jop Vissers Vorstenbosch: The mode of action that binds the artistic practice of these ten artists stems from a painter's mind, without them necessarily making paintings. When it comes to painting, I no longer look at the end result, but more at the early beginning stage. Because just

as you can sculpt with clay or carve in stone, you can also think from a painterly principle: You put two layers of paint on top of each other or two layers of material together. I see that more as a kind of constructivist element. Sometimes the construction of a work is so decisive that it becomes the form.

Similarly, in TURBULENTIE you will find works by artists who have made a certain construction from an action, which ultimately becomes the image. Those works could be seen as paintings, because they are made from that painterly principle. And yes, that is super broad. For instance, Philip Vermeulen shows a work of light art that does not involve any paint at all, but still is a flat surface to look at: Two-dimensional frameworks that contains an optical illusion. The way you can take a look at this work is the same as looking at a painting. In contrast, you could say that Rob Bouwman's work is most closely related to a classic painting. But his tools are not painting tools at all. He paints with large rubber flaps, completely disconnected from the brush.'

You graduated in 2011 with more traditional works of painting, nowadays you also make large installations, sculptures that sometimes also move or light works. Can you tell something about this change in your art practice?

'Just graduated from HKU (Utrecht School of the Arts, red.) I really was a painting machine. I made a lot of paintings, which was actually one big colour explosion of oil on canvas. That actually went quite well. I was immediately accepted into Wim van Krimpen's gallery, had several big exhibitions and sold work. But ultimately I thought: I think the process leading up to it is really cool, but when the work is then finally presented in a gallery, I miss something. I then started building architectures of all kinds of wooden structures in which I showed my paintings. Eventually, that moved more towards the form of light boxes. And now I have a practice where I still paint, but where other mediums are added, like plastics, wood, steel or electronics. The interesting thing about this attitude is that it also stretches your context for presenting your work. All at once, it increases your scope and your way of presenting, because the work just functions very differently from a traditional painting. You no longer need walls to give the painting context. By building an architecture around it, I can suddenly exhibit it in a forest. I once even placed a light box on top of my car, and that's how I started driving around with a painting on the roof, ending up in a traffic jam.'

I have heard that, for a while now, you are fascinated by the old power station where OMSTAND's exhibition rooms are located. Why does this particular building fascinate you so much and what does that say about your own art practice?

'When you walk through the rooms of a museum you are in a kind of scanning mode. The walls are white and therefore you have a focus on the work hanging on them. For that reason in time, that's why I started putting that architecture itself into my work: To make the viewing behavior different. Once, for example, I made a work in which I reversed the roles. The wall was so visually complete that the painting on it became the resting moment itself. For this reason, I also like to work in very specific spaces like OMSTAND's exhibition rooms. They are quite compelling spaces; very high rooms or a room full of tiles. They already instinctively have a certain form of rhythm. It also has something very absurd, all those cubicles in a row. That also makes you choose as to which work fits best in which space. Because I tried to think very clearly from those spaces. If I had to make an exhibition with all these artists in a more white cube, museum setting, I would have chosen totally different work.'

You are continuously searching for new forms of painting. Is there a material or medium that meets the quality of paint that you would always like to use for a new work?

'I now have a very large laser cutter with which I can laser sheet material, which I can then put light behind to then apply paint to it. This technique is fantastic, I can continue with that for years to come. Or maybe I will paint first and then laser it? Now I paint by working layers of paint with a sander. So I could also do that with a laser cutter. Then I could make a pattern in the computer through which I put paint strokes on the material with the laser cutter, but then that actually looks very much like a painterly way of working again – an idea for a new work seems to emerge on the spot. – The material is super stretchy, but to what extent people can still appreciate this, that is of course more complicated.'

But the condition is that there always has to be a human hand involved in your work?

'I do consider that important yes. An example is the work that recently hung on the Isle of Vlieland (25 steel light boxes that hung in the woods during the Festival: Into The Great Wide Open, red.) It consists of steel boxes welded together, containing

a lot of electronics. But on those bins, I painted very organically; the paint flows and is reminiscent to a kind of cloud landscape, or a clouded image as if you were looking through water. The work has a kind of interpretation of light and there is clearly a human hand involved.'

What makes the work of these ten participating artists turbulent?

'One weaves with fabric, the other makes light paintings or works with porcelain. That turbulence is present in all those works. It's in certain movements. It moves in the form of the material, like light. Or in the technique for instance, because it is woven together, for instance. These are ten artists who all refer to light, architecture and movement in some way. And they share the same mentality in their art practice. From that mentality, they all are, with a wildly different perspective working on that painterly principle, which also makes it a clash between different mediums. Trying to unite that into one aspect is also turbulent. For me, that is what it is all about.'

What work will you be showing yourself in the exhibition?

'I am actually making a kind of billboard for the exhibition. From those light boxes that were on display in Vlieland, I am making a new light painting in OMSTAND's *Transformator Huisje*. The title is *Superabri*.

It contains fluorescent tube light fixtures that post-flicker, light that shimmers. It is written light that literally comes at you fast, like a L'Oréal illuminated advertisement. But they should, like a painting, occupy a certain position without taking away space for imagination. Because that's why a painting works well: You shouldn't look at it empty all at once. By making a new arrangement in the *Transformator Huisje*, the work will function like a double bus shelter advertisement in which the house itself already acts as a lighting box frame.'

Isn't naming your own work a billboard for the exhibition also a bit disrespectful?

'Yes, that's because most signboards are just ugly.

Okay, a pretty billboard then!

Advertisement is simply very good at 'be there'. It's great in its power of communication, but the message is often a bit flat and the expression flashy. I do hope that my painting has the same aggressive invitational power. Like: Here I am, but with a little more layering.'

